

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κώδικας Μετανάστευσης»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από τη Διαικρή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε δεκαεπτά (17) Μέρη (Α΄-ΙΖ΄) και αποτελείται από εκατόν εβδομήντα εννέα (179) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄, υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄). Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-4), που φέρει τον τίτλο «Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», καθορίζεται ο σκοπός και το αντικείμενο του νομοσχεδίου (άρθρα 1-2), προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 3) και τίθενται οι αναγκαίοι ορισμοί για την εφαρμογή του Κώδικα (άρθρο 4). Διά του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 5-7), υπό τον τίτλο «Διαδικασία εισόδου και εξόδου από την ελληνική επικράτεια», καθορίζονται οι διαδικασίες εισόδου στο ελληνικό έδαφος και εξόδου από αυτό (άρθρο 5), προβλέπονται οι προϋποθέσεις άρνησης της εισόδου από τις ελληνικές αρχές (άρθρο 6) και ρυθμίζεται η διαδικασία της θεώρησης εισόδου (άρθρο 7). Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 8-25), που φέρει τον τίτλο «Διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης άδειας διαμονής στην ελληνική επικράτεια», τίθενται οι γενικές προϋποθέσεις απονομής του δικαιώματος διαμονής (άρθρο 8), ορίζονται οι κατηγορίες των αδειών διαμονής (άρθρο 9), ρυθμίζονται οι διαδικασίες χορήγησης άδειας διαμονής, και υποβολής αρχικής αίτησης και αίτησης ανανέωσής τους (άρθρα 10-11), προβλέπεται η δυνατότητα μεταβολής

2

κατηγορίας των αδειών διαμονής (άρθρο 12), ορίζεται η διάρκεια ισχύος και ο τρόπος έκδοσής τους (άρθρα 13-14), τίθενται οι προϋποθέσεις απόρριψης της αίτησης χορήγησης και ανάκλησης της άδειας διαμονής (άρθρο 15), εισάγονται διαδικαστικές εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών τρίτων χωρών κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 16), καθορίζεται η διαδικασία επίδοσης της άδειας διαμονής (άρθρο 17), προβλέπονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα (άρθρα 18-19), ορίζονται οι κυρώσεις σε βάρος πολιτών τρίτων χωρών που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους (άρθρο 20), καθορίζονται οι υποχρεώσεις των δημόσιων υπηρεσιών, των συμβολαιογράφων, των εργοδοτών, των ιδιωτών και των μεταφορέων, και οι σχετικές κυρώσεις, σε περιπτώσεις που καλούνται να παράσχουν υπηρεσίες ή συνάψουν συμβάσεις με πολίτες τρίτων χωρών που είτε δεν διαμένουν νόμιμα στην ελληνική επικράτεια είτε δεν έχουν δικαίωμα εισόδου σε αυτήν (άρθρα 21-25).

Το Μέρος Β', που φέρει τον τίτλο «Κατηγορίες αδειών παραμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας (άδειες διαμονής τύπου «Ε»)», αποτελείται από επτά (7) Κεφάλαια (Α' -Ζ'). Διά του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 26-27), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις αδειών διαμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας», προβλέπεται η διαδικασία καθορισμού του όγκου εισδοχής πολιτών τρίτων χωρών για παροχή εξαρτημένης εργασίας (άρθρο 26) και ρυθμίζονται λοιπά συναφή θέματα (άρθρο 27). Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 28-52), που φέρει τον τίτλο «Εισδοχή πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης κατά την Οδηγία 2021/1883/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2021 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, και την κατάργηση της Οδηγίας 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου (L382) (άδεια διαμονής τύπου «Ε.1.»)», ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2021/1883/ΕΕ. Ειδικότερα, καθορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του (άρθρα 28-29), ορίζεται ότι οι διατάξεις του ισχύουν υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων (άρθρο 30), προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις χορήγησης της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρο 31), καθορίζεται ο όγκος εισερχόμενων πολιτών τρίτων χωρών για απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (άρθρο 32), προβλέπονται οι διαδικασίες υποβολής αίτησης εισδοχής και χορήγησης της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρα 33-34), προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις απόρριψης της αίτησης, ανάκλησης ή μη ανανέωσης της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρα 35-36), εισάγονται, ιδίως, διαδικαστικές εγγυήσεις σε περίπτωση έκδοσης δυσμενούς διοικητικής πράξης αναφορικά με τη χορήγηση της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρο 37), θεσμοθετείται απλουστευμένη διαδικασία απόκτησης της

«Μπλε κάρτας της ΕΕ» για πολίτες τρίτων χωρών που πρόκειται να απασχοληθούν σε αναγνωρισμένους εργοδότες (άρθρο 38), προβλέπονται κυρώσεις σε βάρος εργοδοτών που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους (άρθρο 39), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα ως προς την πρόσβαση των κατόχων της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» στην αγορά εργασίας (άρθρο 40), απονέμονται στους κατόχους της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» τα δικαιώματα της ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς και της οικογενειακής επανένωσης (άρθρα 41-42), προβλέπεται η δυνατότητα των κατόχων της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» να αποκτήσουν το καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 43), θεσμοθετείται το δικαίωμα διαμονής στην Ελλάδα σε κάτοχο «Μπλε κάρτας της ΕΕ», η οποία έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο βραχείας και μακράς κινητικότητας (άρθρα 44-45), ορίζεται ότι, στην περίπτωση της μακράς κινητικότητας, απονέμεται το δικαίωμα διαμονής στην Ελλάδα και στα μέλη της οικογένειας του κατόχου της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρο 46), θεσπίζονται μέτρα διασφάλισης προς όφελος των κατόχων της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» σε περιπτώσεις κινητικότητας και κυρώσεις (άρθρο 47), ρυθμίζονται θέματα πρόσβασης των αιτούντων σε πληροφορίες καθώς και η κοινοποίηση πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 48), εισάγεται υποχρέωση αποστολής στατιστικών στοιχείων από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με την εφαρμογή της Οδηγίας (άρθρο 49), εισάγεται παραπομπή στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ (άρθρο 50), ορίζεται η Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ως το ελληνικό σημείο επαφής για την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. (άρθρο 51), και θεσπίζονται ειδικές διατάξεις, ιδίως, για την κάλυψη των δαπανών της απομάκρυνσης ειδικώς οριζόμενων κατηγοριών πολιτών τρίτων χωρών (άρθρο 52). Διά του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 53-58), υπό τον τίτλο «Εισδοχή πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την ενδοεταιρική μετάθεση κατά την Οδηγία 2014/66/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταιρικής μετάθεσης («άδεια διαμονής τύπου «Ε.2»»), μεταφέρονται στον υπό ψήφιση Κώδικα διατάξεις της Οδηγίας 2014/66/ΕΕ, η οποία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4540/2018. Ειδικότερα, προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του (άρθρο 53), καθορίζεται η διαδικασία εισδοχής πολιτών τρίτων χωρών στο πλαίσιο της ενδοεταιρικής μετάθεσης (άρθρο 54), ρυθμίζεται το δικαίωμα κινητικότητας των ενδοεταιρικά μετατιθέμενων πολιτών τρίτων χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 55), και επιμέρους συναφή ζητήματα (άρθρο 56), κα-

θορίζονται τα δικαιώματα των ενδοεταίρικώς μετατιθέμενων πολιτών τρίτων χωρών (άρθρο 57) και ορίζονται τα σημεία επαφής για την ανταλλαγή πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων με τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 58). Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 59-60), που φέρει τον τίτλο «Άδειες διαμονής για απασχόληση ειδικού σκοπού (Άδεια διαμονής τύπου «Ε.3»», προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής των διατάξεών του (άρθρο 59) καθώς και επιμέρους συναφή ζητήματα (άρθρο 60). Διά του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 61-62), υπό τον τίτλο «Άδειες διαμονής για απασχόληση κατόπιν μετάκλησης (άδεια διαμονής τύπου «Ε.4»», καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία απόκτησης άδειας διαμονής για απασχόληση κατόπιν μετάκλησης (άρθρο 61) και προβλέπεται ο καθορισμός του όγκου εισδοχής πολιτών τρίτων χωρών για απασχόληση κατόπιν μετάκλησης (άρθρο 62). Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 63-65), που φέρει τον τίτλο «Εποχική εργασία – Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχική εργασία», ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2014/36/ΕΕ. Ειδικότερα, ορίζονται οι προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την εποχική εργασία (άρθρο 63), προσδιορίζονται τα είδη θεωρήσεων εισόδου στη χώρα με σκοπό την εποχική εργασία (άρθρο 64), και καθιερώνεται το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης των πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι είναι εποχικά εργαζόμενοι, με τους ημεδαπούς (άρθρο 65). Διά του Κεφαλαίου Ζ' (άρθρο 66), υπό τον τίτλο «Άδεια διαμονής εποχικά εργαζομένων (άδεια διαμονής τύπου «Ε.6»», ορίζονται, ιδίως, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής με σκοπό την εποχική απασχόληση.

Το Μέρος Γ', υπό τον τίτλο «Κάτοχοι εθνικής θεώρησης εισόδου μακράς διάρκειας (τίτλος διαμονής τύπου «Ζ»», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α'-Γ'). Διά του Κεφαλαίου Α' (άρθρο 67), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις εφαρμογής Μέρους Γ'», εισάγεται το δικαίωμα προσωρινής διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με εθνική θεώρηση εισόδου. Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 68-79), που φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα διαμονής ή/και απασχόλησης πολιτών τρίτων χωρών με εθνική θεώρηση εισόδου», καθορίζονται οι προϋποθέσεις χορήγησης εθνικής θεώρησης εισόδου σε πολίτες τρίτων χωρών που αποτελούν «ψηφιακούς νομάδες» (άρθρο 68), μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων (άρθρο 69), πνευματικούς δημιουργούς (άρθρο 70), μετακινούμενους από επιχείρηση εγκατεστημένη είτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε σε τρίτη χώρα με σκοπό την παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας (άρθρα 71-72), αρχηγούς οργανωμένων ομάδων τουρισμού (άρθρο 73), μέλη αθλητικών αποστο-

λών (άρθρο 74), φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης έναντι αποζημίωσης (άρθρο 75), πολίτες της Αυστραλίας που συμμετέχουν στο πρόγραμμα για την κινητικότητα των νέων (άρθρο 76), πτητικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό που εισέρχεται στη χώρα για την κάλυψη αναγκών δασοφυτεύσεων (άρθρο 77), υποτρόφους του Αμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ελλάδος (άρθρο 78) και ενδιαφερομένους να γνωρίσουν τον μοναχικό βίο (άρθρο 79). Διά του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 80-82), υπό τον τίτλο «Ενιαία άδεια διαμονής για εργασία - Δικαιώματα σύμφωνα με την Οδηγία 2011/98 σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος», ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζόμενους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος. Ειδικότερα, καθορίζεται ο σκοπός και το πεδίο εφαρμογής του (άρθρα 80-81), και καθιερώνεται το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων, οι οποίοι είναι κάτοχοι ενιαίας άδειας διαμονής για εργασία, με τους ημεδαπούς (άρθρο 82).

Το Μέρος Δ΄, υπό τον τίτλο «Κατηγορίες αδειών διαμονής για οικογενειακού λόγου (άδεια διαμονής τύπου «Ο»)), αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄). Διά του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 83-90), που φέρει τον τίτλο «Εισδοχή πολιτών τρίτων χωρών για οικογενειακή επανένωση κατά την Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου της 22[ας] Σεπτεμβρίου 2003 (άδεια διαμονής τύπου «Ο.1»)), μεταφέρονται στον υπό ψήφιση Κώδικα διατάξεις της Οδηγίας 2003/86/ΕΚ, η οποία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4251/2014. Ειδικότερα, προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεών του (άρθρο 83), τίθενται οι προϋποθέσεις για την οικογενειακή επανένωση πολιτών τρίτων χωρών (άρθρο 84), ρυθμίζεται η διαδικασία υποβολής και εξέτασης της αίτησης για την οικογενειακή επανένωση (άρθρο 85), καθορίζεται η διαδικασία που ακολουθούν τα μέλη της οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας για τη χορήγηση της άδειας διαμονής (άρθρο 86), προσδιορίζονται η διάρκεια και οι προϋποθέσεις ανανέωσης της άδειας διαμονής για οικογενειακή επανένωση (άρθρο 87), ορίζονται οι λόγοι απόρριψης της αίτησης, ανάκλησης ή μη ανανέωσης της άδειας διαμονής για οικογενειακή επανένωση (άρθρο 88), καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των

μελών της οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας (άρθρο 89) και τίθενται οι προϋποθέσεις χορήγησης αυτοτελούς άδειας διαμονής σε μέλη οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας (άρθρο 90). Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 91-93), υπό τον τίτλο «Εθνικές ρυθμίσεις για οικογενειακή επανένωση», εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις για τη χορήγηση αυτοτελούς άδειας διαμονής (άρθρο 91), τίθενται ρυθμίσεις οικογενειακής επανένωσης στις περιπτώσεις σύστασης της οικογένειας στην Ελλάδα (άρθρο 92), και προβλέπεται η αρχική χορήγηση δελτίου διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι μέλη οικογένειας Έλληνα (άρθρο 93).

Το Μέρος Ε', που φέρει τον τίτλο «Διατάξεις αδειών διαμονής για επενδυτικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Β»», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α'-Β'). Διά του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 94-95), υπό τον τίτλο «Κοινές διατάξεις εφαρμογής Μέρους Ε', τίθενται οι προϋποθέσεις για την έκδοση ή την ανανέωση αδειών διαμονής για επενδυτικούς λόγους (άρθρο 94), και καθορίζεται η διάρκεια της ισχύος τους (άρθρο 95). Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 96-100), υπό τον τίτλο «Άδειες διαμονής για επενδυτικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Β»», προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται στρατηγικοί επενδυτές (άρθρο 96), σε στελέχη εταιρειών που σκοπεύουν να συστήσουν επιχείρηση στην Ελλάδα για την πραγματοποίηση επένδυσης ορισμένου ελάχιστου ποσού (άρθρο 97), σε στελέχη εταιρειών που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα και ασκούν εμπορική δραστηριότητα (άρθρο 98), και σε πολίτες τρίτων χωρών που πραγματοποιούν χρηματοοικονομικές επενδύσεις και επενδύσεις σε ακίνητη περιουσία (άρθρα 99-100).

Το Μέρος ΣΤ', υπό τον τίτλο «Κατηγορίες αδειών διαμονής για εκπαιδευτικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Η»», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α'-Β'). Διά του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 101-125), υπό τον τίτλο «Εισδοχή πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση και την εθελοντική υπηρεσία κατά την Οδηγία (ΕΕ) 2016/801 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», μεταφέρονται στον υπό ψήφιση Κώδικα διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/801, η οποία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4666/2020. Ειδικότερα, προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεών του (άρθρο 101), ορίζεται ότι θεωρούνται εγκεκριμένοι φορείς τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι λοιποί οργανισμοί που πρόκειται να υποδεχθούν σπουδαστές με τη διαδικασία εισόδου και διαμονής (άρθρο 102), προβλέπεται η διαδικασία έγκρισης ερευνητικού οργανισμού ο οποίος πρόκειται να υποδεχθεί ερευνητή, και καθορίζονται ειδικότερα θέματα ως προς τη σύμβαση υποδοχής (άρθρα 103-104), τίθενται οι γενικές προϋποθέσεις για την απόκτηση δικαιώματος διαμονής με σκοπό

τις σπουδές ή την εθελοντική υπηρεσία (άρθρο 105), προβλέπονται οι ειδικές προϋποθέσεις χορήγησης άδειας διαμονής για λόγους σπουδών (άρθρο 106), καθορίζονται η διάρκεια της άδειας διαμονής για λόγους σπουδών και ζητήματα που αφορούν την ανανέωσή της (άρθρο 107), ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη χορήγηση άδειας διαμονής για εθελοντική υπηρεσία και τη διάρκειά της (άρθρα 108-109), τίθενται οι γενικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας διαμονής ερευνητή (άρθρο 110), προσδιορίζεται η διάρκεια και η διαδικασία ανανέωσης της άδειας διαμονής ερευνητή (άρθρο 111), προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής στα μέλη της οικογένειας του ερευνητή (άρθρο 112), καθορίζονται οι λόγοι απόρριψης, ανάκλησης ή άρνησης ανανέωσης της άδειας διαμονής για σπουδές, εθελοντική υπηρεσία ή έρευνα (άρθρο 113), προβλέπεται η χορήγηση εθνικής θεώρησης εισόδου που επιτρέπει την προσωρινή διαμονή για πρακτική άσκηση (άρθρο 114), καθορίζονται οι λόγοι απόρριψης και ανάκλησης της εθνικής θεώρησης εισόδου για πρακτική άσκηση (άρθρο 115), απονέμεται το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς στους κατόχους άδειας διαμονής για έρευνα, σπουδές και εθελοντική υπηρεσία (άρθρο 116), καθιερώνεται το δικαίωμα των ερευνητών να παρέχουν διδακτικό έργο (άρθρο 117), προβλέπεται η δυνατότητα των σπουδαστών να εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης (άρθρο 118), καθιερώνεται η δυνατότητα παραμονής στην Ελλάδα σπουδαστών και ερευνητών με σκοπό την αναζήτηση εργασίας ή την επιχειρηματικότητα (άρθρο 119), ορίζεται η δυνατότητα διαμονής στην Ελλάδα στο πλαίσιο της κινητικότητας σπουδαστών και ερευνητών (άρθρα 120-121), ρυθμίζονται θέματα κινητικότητας των μελών της οικογένειας των ερευνητών που μετακινούνται στην Ελλάδα (άρθρο 122), καθορίζονται, ιδίως, διαδικαστικές εγγυήσεις σχετικά με τις άδειες διαμονής για έρευνα, σπουδές και εθελοντική υπηρεσία (άρθρο 123), ορίζονται τα ελληνικά σημεία επαφής για την ανταλλαγή των προβλεπόμενων στην Οδηγία (ΕΕ) 2016/801 πληροφοριών με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των υπόλοιπων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 124), και προβλέπεται η υποχρέωση των Υπουργείων Μετανάστευσης και Ασύλου και Εξωτερικών να ανακοινώνουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στατιστικά στοιχεία για θέματα εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/801 (άρθρο 125). Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 126-133), υπό τον τίτλο «Εθνικές ρυθμίσεις για άδειες διαμονής για εκπαιδευτικούς λόγους», θεσπίζεται ταχεία διαδικασία χορήγησης αδειών διαμονής σε φοιτητές (άρθρο 126), εισάγονται ειδικές ρυθμίσεις ως προς τη χορήγηση άδειας διαμονής για λόγους σπουδών (άρθρο 127), καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών για επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 128), προβλέπεται η χορήγηση του δικαιώμα-

τος διαμονής σε εργαζομένους σε επιχείρηση η οποία είναι εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, που συμμετέχουν σε προγράμματα σπουδών σε Κολλέγια (άρθρο 129), ορίζεται η διαδικασία για τη χορήγηση αδειών διαμονής σε υποτρόφους που μετέχουν σε ειδικά προγράμματα (άρθρο 130), καθορίζεται η διαδικασία για την είσοδο και τη διαμονή στη χώρα φοιτητών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής που συμμετέχουν σε θερινά προγράμματα σπουδών (άρθρο 131), προβλέπεται η είσοδος και η διαμονή στη χώρα πολιτών τρίτων χωρών που έχουν λάβει εθνική θεώρηση εισόδου για φοίτηση, μεταξύ άλλων, στις Σχολές και τα Ειδικά Σχολεία των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής (άρθρο 132), και ορίζεται το καθεστώς εισόδου και διαμονής πολίτη τρίτης χώρας που έχει γίνει δεκτός από ελληνικό νοσηλευτικό ίδρυμα για απόκτηση ειδικότητας (άρθρο 133).

Με το Μέρος Ζ΄ (άρθρο 134), υπό τον τίτλο «Άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους», καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως και άλλους εξαιρετικούς λόγους σε πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται στην Ελλάδα.

Το Μέρος Η΄, που φέρει τον τίτλο «Εισδοχή πολιτών τρίτων χωρών – θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά την Οδηγία 2004/81/ΕΚ (άδεια διαμονής τύπου «Α.7.»)», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄). Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 135-137), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης προθεσμίας περίσκεψης σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών (άρθρο 135), προβλέπεται η διαδικασία ενημέρωσης των θυμάτων για το δικαίωμα τους να υποβάλουν αίτημα χορήγησης άδειας διαμονής καθώς και ειδική μέριμνα για ανηλίκους (άρθρο 136), και καθιερώνεται το δικαίωμα των θυμάτων σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και πρόσβαση στις υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης (άρθρο 137). Διά του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 138-142), που φέρει τον τίτλο «Άδεια διαμονής θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών», καθορίζεται η διαδικασία και τίθενται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών (άρθρα 138-139), προβλέπονται τα δικαιώματα που διασφαλίζει η εν λόγω άδεια (άρθρο 140), απαριθμούνται οι ειδικοί λόγοι μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής (άρθρο 141), και ορίζεται η διαδικασία αλλαγής τύπου της άδειας διαμονής (άρθρο 142).

Το Μέρος Θ΄, που φέρει τον τίτλο «Άδειες διαμονής για μακρά διάρκεια

(άδεια διαμονής τύπου «Μ»)), αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄). Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 143-160), υπό τον τίτλο «Καθεστώς πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι διαμέν[ουν] επί μακρόν κατά την Οδηγία 2003/109/ΕΚ της 25ης Νοεμβρίου 2003[,] και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2011/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2011 που τροποποιεί την Οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής της και στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας», μεταφέρονται στον υπό ψήφιση Κώδικα διατάξεις της Οδηγίας 2003/109/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε αρχικά στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 150/2006 και του οποίου οι σχετικές διατάξεις ακολούθως περιλήφθηκαν στον Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014). Ειδικότερα, με το Κεφάλαιο Α΄ προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεών του (άρθρο 143), καθορίζονται οι προϋποθέσεις απόκτησης του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος και η διαδικασία χορήγησης της σχετικής άδειας διαμονής (άρθρα 144-145), ρυθμίζεται η διάρκεια της αρχικής άδειας διαμονής του επί μακρόν διαμένοντος και ζητήματα ανανέωσής της (άρθρο 146), ορίζεται ότι οι λόγοι απόρριψης της αίτησης για χορήγηση άδειας διαμονής επί μακρόν διαμένοντος αφορούν τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια (άρθρο 147), απαριθμούνται οι λόγοι ανάκλησης ή απώλειας του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 148), προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις επανάκτησης του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 149), ρυθμίζονται θέματα επιστροφής και προστασίας από την επιστροφή για πολίτες τρίτης χώρας με καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 150), εισάγονται διαδικαστικές εγγυήσεις και το δικαίωμα προσφυγής σε περίπτωση απόρριψης αίτησης για χορήγηση άδειας επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 151), προβλέπονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 152), θεσπίζεται δικαίωμα διαμονής και προβλέπεται χορήγηση άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και στα μέλη της οικογένειάς τους (άρθρα 153-154), ορίζεται ότι οι λόγοι απόρριψης αίτησης για χορήγηση άδειας διαμονής σε πολίτη τρίτης χώρας (και στα μέλη της οικογένειάς του) με καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορούν τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία (άρθρο 155), καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των πολιτών τρίτης χώρας με καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι κάτοχοι άδειας διαμονής στην Ελλάδα (άρθρο 156), προβλέπονται οι περιπτώσεις μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής και η υποχρέωση επανεισδοχής (άρθρο 157), κα-

θερώνεται η δυνατότητα πολίτη τρίτης χώρας που είναι κάτοχος δικαιώματος διαμονής στην Ελλάδα ως επί μακρόν διαμένων σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αποκτήσει καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος στην Ελλάδα (άρθρο 158), ορίζονται τα ελληνικά σημεία επαφής για τις ανάγκες εφαρμογής της Οδηγίας 2003/109 και την ανταλλαγή των σχετικών πληροφοριών με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των υπόλοιπων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 159), και καθορίζονται τα αποδεικτικά επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας, στοιχείων ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, για την απόκτηση του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 160). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄, υπό τον τίτλο «Εθνικές ρυθμίσεις για άδειες διαμονής μακράς διάρκειας», εισάγονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής δεκαετούς διάρκειας (άρθρο 161).

Με το Μέρος Ι΄ (άρθρο 162), υπό τον τίτλο «Ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στην ελληνική επικράτεια των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους (άδεια διαμονής τύπου «N»», ορίζεται η δυνατότητα χορήγησης τίτλων διαμονής στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στα μέλη των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας.

Διά του Μέρους ΙΑ΄ (άρθρο 163), που φέρει τον τίτλο «Άδειες διαμονής για λοιπούς λόγους (άδειες παραμονής τύπου «I»», προβλέπονται οι λοιποί λόγοι χορήγησης άδειας διαμονής.

Με το Μέρος ΙΒ΄ (άρθρα 164-166), υπό τον τίτλο «Άδειες διαμονής για λόγους διεθνούς και προσωρινής προστασίας (άδεια διαμονής τύπου «P»», ρυθμίζεται η έκδοση άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς που αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες (άρθρο 164), ως δικαιούχοι επικουρικής προστασίας (άρθρο 165) και ως δικαιούχοι προσωρινής προστασίας (άρθρα 165-166).

Διά του Μέρους ΙΓ΄ (άρθρο 167), που φέρει τον τίτλο «Άδειες διαμονής για ομογενείς (άδεια διαμονής τύπου «Y»», προβλέπεται η διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι κατείχαν άδειες παραμονής ή δελτία ταυτότητας αλλοδαπού.

Με το Μέρος ΙΔ΄ (άρθρα 168-169), υπό τον τίτλο «Ομογενείς προερχόμενοι από Αλβανία, Τουρκία και πρώην ΕΣΣΔ – Παραμονή και εργασία μελών οικογένειας ομογενών από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ», ρυθμίζεται η διαδικασία έκδοσης άδειας διαμονής σε ομογενείς προερχόμενους από την Αλβανία, την Τουρκία και τις χώρες της πρώην Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (άρθρο 168) και σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι μέλη οικογένειας ομογενών από τις χώρες της πρώην Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (άρθρο 169).

Διά του Μέρους ΙΕ' (άρθρα 170-173), που φέρει τον τίτλο «Οργανωτικές διατάξεις», ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες για την παραλαβή και επεξεργασία των αιτήσεων πολιτών τρίτων χωρών για τη χορήγηση ή την ανανέωση άδειας διαμονής (άρθρο 170), καθορίζονται, ιδίως, τα απαιτούμενα παράβολα για τη χορήγηση ή την ανανέωση αδειών διαμονής (άρθρο 171), προβλέπεται η σύσταση Επιτροπών Μετανάστευσης στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 172), και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου λειτουργεί ολοκληρωμένο πληροφορικό σύστημα (άρθρο 173).

Με το Μέρος ΙΣΤ' (άρθρα 174-178), υπό τον τίτλο «Τελικές, εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιότητας έκδοσης ατομικών διοικητικών πράξεων (άρθρο 174), ορίζεται, ως αρμόδιο Υπουργείο για την εποπτεία εφαρμογής των διατάξεων του υπό ψήφιση Κώδικα, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 175), και τίθενται οι εξουσιοδοτικές, οι μεταβατικές και οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρα 176-178).

Τέλος, με το Μέρος ΙΖ' (άρθρο 179), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

II. Παρατήρηση επί της Αιτιολογικής Έκθεσης του νομοσχεδίου

Σύμφωνα με το άρθρο 74 παρ. 1 εδάφ. α' του Συντάγματος, «[κ]άθε νομοσχέδιο και πρόταση νόμου συνοδεύεται υποχρεωτικά από αιτιολογική έκθεση». Σύμφωνα, εξ άλλου, με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 4622/2019 («Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»), η Αιτιολογική Έκθεση του άρθρου 74 παρ. 1 του Συντάγματος εντοπίζει και οριοθετεί το πρόβλημα που επιδιώκει να επιλύσει, η αξιολογούμενη ρύθμιση διατυπώνει συγκεκριμένους, σαφείς, οριοθετημένους χρονικά και – κατά το δυνατόν – μετρήσιμους στόχους που επιδιώκονται με τη ρύθμιση, καθώς και τους λόγους για τους οποίους δεν είναι δυνατή η επίτευξη των ως άνω στόχων χωρίς τη ρύθμιση αυτή. Στην Αιτιολογική Έκθεση, δηλαδή, αποτυπώνονται τα κίνητρα, η στόχευση και η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης, η οποία αποτελεί μία εκ των θεμελιωδών αρχών της καλής νομοθέτησης (βλ. Εγχειρίδιο Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας, σελ. 8). Στο πεδίο της Κατ' άρθρον Ανάλυσης της αξιολογούμενης ρύθμισης, η οποία χρησιμοποιείται, κατά τα αναφερόμενα στο ως άνω Εγχειρίδιο, για να επιτευχθεί η συνταγματική απαίτηση προς κατάρτιση και υποβολή Αιτιολογικής Έκθεσης, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται «όλα τα απαραίτητα δεδομένα που τεκμηριώνουν την προτεινόμενη ρύθμιση, ιδίως στατιστικά, οικονομικά, πε-

ριβαλλοντικά και χωρικά» (άρθρο 62 παρ. 3 του ν. 4622/2019).

Υπό το φως των ανωτέρω θα μπορούσε να επισημανθεί ότι η κατ' άρθρον αιτιολογία των διατάξεων του νομοσχεδίου είναι, κατά κανόνα, συνοπτική και, στις περισσότερες διατάξεις, δεν τεκμηριώνει την ανάγκη της θέσπισης της μεμονωμένης ρύθμισης ή των ρυθμίσεων επιμέρους κεφαλαίων, τμημάτων κ.λπ., αλλά περιορίζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αναπαραγωγή του κανονιστικού περιεχομένου τους.

III. Παρατηρήσεις επί του τίτλου του νομοσχεδίου και των Κεφαλαίων και επί του Πίνακα Περιεχομένων

A. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση, «Αντικείμενο του παρόντος σχεδίου νόμου είναι η αναμόρφωση του ισχύοντος Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80). Ειδικότερα, προβλέπονται η αναθεώρηση των αδειών διαμονής που χορηγεί η Ελλάδα σε πολίτες τρίτων χωρών και η αναμόρφωση της διαδικασίας χορήγησής τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες, ειδικά στον τομέα της εποχιακής εργασίας, καθώς και η απλούστευση, η διαφάνεια, η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα στις διαδικασίες υποβολής αιτήσεων και διεκπεραίωσής τους, με την ταυτόχρονη εξάλειψη των δυσλειτουργιών που έχουν διαπιστωθεί κατά την περίοδο εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου».

Το νομοσχέδιο φέρει τον τίτλο «Κώδικας Μετανάστευσης». Με τις ρυθμίσεις του καταργείται το μεγαλύτερο μέρος των διατάξεων του ν. 4251/2014 «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης» (παραμένουν σε ισχύ, ιδίως, οι διατάξεις που αφορούν τα θέματα της κοινωνικής ένταξης των πολιτών τρίτων χωρών). Ο ν. 4251/2014, όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεσή του, «έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος από την Επιτροπή που συγκροτήθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 24 του ν. 4151/2013 (Α' 103), με την υπ' αριθμ. 28138/2013 (Β' 1522) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών».

Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, «[μ]ετά την ψήφιση του ν. 4251/2014 (Α' 180) ακολούθησε μια σειρά από τροποποιήσεις των επιμέρους διατάξεών του, η ψήφιση αυτοτελών ρυθμίσεων, καθώς και η έκδοση σημαντικού αριθμού κανονιστικών πράξεων, με αποτέλεσμα να υφίσταται πληθώρα διατάξεων που τροποποιούν, συμπληρώνουν ή αντικαθιστούν τις αρχικές ρυθμίσεις του νόμου αυτού. Περαιτέρω, με υπουργικές αποφάσεις θεσμοθετήθηκαν νέες κατηγορίες αδειών διαμονής, οι οποίες δεν εμπεριέχονται στον ισχύοντα Κώδικα και θεσπίστηκαν αρκετοί τύποι αδειών διαμονής που αποτελούν εθνικές ρυθμίσεις και οι οποίες επικαλύπτουν τους προβλεπόμενους από το ενωσιακό δίκαιο τύπους αδειών διαμονής. Τα ανω-

τέρω αντίκεινται στις αρχές καλής νομοθέτησης και την ασφάλεια δικαίου και πρέπει να θεραπευθούν. Πέραν των ανωτέρω, η εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου έχει αναδείξει ζητήματα που δημιουργούν προσκόμματα στην αποτελεσματική και ταχεία ανταπόκριση της διοίκησης (...).

Κατά τα ανωτέρω, το παρόν νομοσχέδιο δεν αποτελεί Κώδικα συνταχθέντα, κατά την παρ. 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος, από νομοπαρασκευαστική επιτροπή που συγκροτήθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 24 του ν. 4151/2013 (Α' 103).

Β. Στον τίτλο του Κεφαλαίου ΣΤ' και του Κεφαλαίου Ζ' του Μέρους Β', στον τίτλο των άρθρων 63, 64 και 65 του νομοσχεδίου, καθώς και στους αντίστοιχους τίτλους του Πίνακα Περιεχομένων, απαντούν οι όροι «εποχιακή» και «εποχιακών». Οι εν λόγω όροι θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από το ορθό γραμματικά επίθετο «εποχική» και «εποχικών», αντίστοιχα. Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες στις διατάξεις του νομοσχεδίου απαντούν οι όροι «εποχιακή», «εποχιακής», «εποχιακός», «εποχιακό», «εποχιακού», «εποχιακοί», «εποχιακά», «εποχιακών», «εποχιακούς».

Παρατηρείται, επίσης, ότι με τα άρθρα του Κεφαλαίου ΣΤ' ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2014/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 «σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχική εργασία», και πλην του τίτλου του άρθρου 65 του νομοσχεδίου, στο οποίο αναφέρεται ρητά η ενσωμάτωση των άρθρων 22 και 23 της εν λόγω Οδηγίας, στους τίτλους των λοιπών άρθρων του Κεφαλαίου ΣΤ' δεν μνημονεύονται ρητά τα οικεία άρθρα της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας.

Γ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Δ' οι λέξεις «της 22ης Σεπτεμβρίου 2003» πρέπει να αντικατασταθούν από τις λέξεις «της 22ας Σεπτεμβρίου 2003».

IV. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Διά των διατάξεων του άρθρου 4 τίθενται οι ορισμοί εννοιών που απαντούν στο νομοσχέδιο. Συναφώς, παρατηρείται ότι στους εν θέματι ορισμούς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και ορισμοί του άρθρου 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/1883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2021 «σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδικευσης, και την κατάργηση της Οδηγίας 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου», ορισμοί του άρθρου 3 της Οδηγίας 2014/66 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβου-

λίου της 15ης Μαΐου 2014 «σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης», όπως και ορισμοί του άρθρου 3 της Οδηγίας 2014/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 «σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχική εργασία», χωρίς να γίνεται διάκριση των παρατιθέμενων εννοιών, αλλά ούτε σαφής και ρητή αναφορά στην ενσωμάτωση, εν προκειμένω, των αντίστοιχων διατάξεων των Οδηγιών στο ελληνικό δίκαιο. Τέλος, σημειώνεται ότι η Οδηγία (ΕΕ) 2021/1883 ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη με το Κεφάλαιο Β΄ του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου, και η Οδηγία 2014/36, με το Κεφάλαιο ΣΤ΄ του Μέρους Β΄. Η Οδηγία 2014/66 ενσωματώνεται, εκ νέου, με το Κεφάλαιο Γ΄ του Μέρους Β΄.

2. Επί του άρθρου 4 περ. ε), λα), μζ) και ογ)

Στη διάταξη του περ. ε) του προτεινόμενου άρθρου 4 τίθεται ο ορισμός του «αντικειμενικά στερούμενο[υ] διαβατηρίου» ως εξής: «ο πολίτης τρίτης χώρας, ο οποίος αποδεικνύει αντικειμενική αδυναμία εφοδιασμού με διαβατήριο ή ταξιδιωτικό έγγραφο λόγω ιδιαίτερων συνθηκών ή καταστάσεων». Η χρήση του ρήματος «αποδεικνύει» δημιουργεί προβληματισμό, αφενός, ως προς τον τρόπο απόδειξης, και αφετέρου, ως προς τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος.

Ακολουθώντας, στη διάταξη της περ. λα) του προτεινόμενου άρθρου 4 τίθεται ο ορισμός της «επενδυτική[ς] δραστηριότητα[ς]», και προβλέπεται ότι τέτοια είναι «η πραγματοποίηση επένδυσης που έχει, κατά αρμόδια κρίση, θετικές συνέπειες στην ανάπτυξη και την εθνική οικονομία». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να αποσαφηνισθεί η φράση «κατά αρμόδια κρίση».

Περαιτέρω, διά των διατάξεων της περίπτωσης μζ) του άρθρου 4 τίθεται ο ορισμός της «επαγγελματική[ς] κατάρτιση[ς]», και ειδικότερα, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι τέτοια είναι, «για την εφαρμογή του παρόντος, είναι η φοίτηση σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του ν. 4947/2022 (Α΄ 124), σε Κέντρα Δια Βίου Μάθησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ίδιο νόμο, (...)». Δεδομένου ότι ο ν. 4947/2022 (Α΄ 124/23.06.2022) ρυθμίζει άλλα αντικείμενα, και, συγκεκριμένα, αφορά την «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/713 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας μέσω πληρωμής πλην των μετρητών[,] και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου (L 123) και λοιπές επείγουσες διατάξεις», το

δε άρθρο 3 αυτού φέρει τον τίτλο «Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους - Τροποποίηση περ. η' άρθρου 8 ΠΚ», πρέπει να τεθεί, εν προκειμένω, παραπομπή στις ορθές διατάξεις.

3. Επί των άρθρων 4 περ. λεα. και 84

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, στα μέλη της οικογένειας με τα οποία πολίτης τρίτης χώρας μπορεί να ζητήσει οικογενειακή επανένωση ανήκουν ο έτερος σύζυγος, εφόσον έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, καθώς και τα, κάτω των 18 ετών, άγαμα κοινά τέκνα τους, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν νομίμως υιοθετηθεί στην Ελλάδα με δικαστική απόφαση ή με αλλοδαπή δικαστική απόφαση που είναι αυτοδικαίως εκτελεστή ή έχει κηρυχθεί εκτελεστή ή της οποίας το δεδικασμένο έχει αναγνωρισθεί στην Ελλάδα. Ως προς τον γάμο που έχει τελεσθεί στην αλλοδαπή μεταξύ του αιτούντος την οικογενειακή επανένωση πολίτη τρίτης χώρας και του ή της συζύγου του, επισημαίνεται ότι αυτός πρέπει να είναι έγκυρος σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Κρίσιμη, εν προκειμένω, είναι, ιδίως, η υπ' αριθμ. 1234/2022 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία, αφού έλαβε υπ' όψη τις διατάξεις των άρθρων 1, 4, 5, 70 και 71 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 4251/2014), σχετικά με τις προϋποθέσεις χορήγησης θεώρησης εισόδου, τις οποίες ερμήνευσε σύμφωνα με τα άρθρα 5 παρ. 1, 9 παρ. 1 και 21 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 1356 και 1372 του Αστικού Κώδικα, περί ακυρότητας γάμου μεταξύ συγγενών έως τον τέταρτο βαθμό, και 33, περί μη εφαρμογής διάταξης αλλοδαπού δικαίου που προσκρούει στα χρηστά ήθη και εν γένει στη δημόσια τάξη, έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι, «(...) προκειμένου να τύχει της αξιούμενης προστασίας ο επικαλούμενος από τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας έγγαμος βίος, επιβάλλεται καταρχήν ο τελεσθείς στην αλλοδαπή γάμος να πληροί τις τιθέμενες εκ του Αστικού Κώδικα ουσιαστικές προϋποθέσεις, οι οποίες, ως εκ της σπουδαιότητάς τους, εντάσσονται σε ένα πλέγμα εξαντλητικής νομοθετικής ρυθμίσεως του θεσμού του γάμου. Οι ρυθμίσεις δε αυτές έχουν τον χαρακτήρα των κανόνων δημοσίας τάξεως, όπως αυτοί ορίζονται στη διάταξη του άρθρου 33 του Αστικού Κώδικα, υπό την έννοια ότι συνιστούν κανόνες που ενσαρκώνουν τη βασική αντίληψη για τον κρατούμενο βιοτικό ρυθμό, περικλείουν τις κοινωνικού χαρακτήρα αντιλήψεις που διαπνέουν το ελληνικό δίκαιο και αποκρούουν αντίθετες έννομες συνέπειες, που επέρχονται σε εφαρμογή αλλοδαπού κανόνα δικαίου (πρβλ. ΑΠ 1377/2011). Μεταξύ των ρυθμίσεων αυτών περιλαμβάνονται κατά τρόπο αποκλειστικό τα περιοριστικώς οριζόμενα κωλύματα γάμου, θεσπισθέντα χά-

ριν προστασίας και ενίσχυσης της οικογένειας ως κοινωνικού θεσμού της εθνικής έννομης τάξης, τα οποία άγουν σε απόλυτη ακυρότητα αυτού. Εκ τούτων παρέπεται ότι η Διοίκηση, κατά την εξέταση αιτήματος χορηγήσεως θεωρήσεως εισόδου προς το σκοπό της οικογενειακής επανενώσεως, όχι μόνο δύναται, αλλά οφείλει να διερευνήσει με κάθε πρόσφορο μέσο την πλήρωση των ουσιαστικών προϋποθέσεων του τελεσθέντος στην αλλοδαπή γάμου και να εκφέρει ειδικώς αιτιολογημένη κρίση για τη συμφωνία του με τις εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις και την εγκυρότητα αυτού υπό το φως των κανόνων δημοσίας τάξεως. Τούτο δε, δεν συνιστά υπέρβαση ή παράβαση των εκ του νόμου προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων των οργάνων της Διοικήσεως, δοθέντος ότι ο επικαλούμενος γάμος με Έλληνα ή Ελληνίδα υπήκοο, ανεξαρτήτως της νομιμότητάς του βάσει του δικαίου του τόπου τελέσεώς του ή του δικαίου της ιθαγένειας του αλλοδαπού συζύγου, τελεί πάντοτε υπό την επιφύλαξη της συμφωνίας του με τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του Αστικού Κώδικα, η δε ύπαρξη εγκύρου και νόμιμου γάμου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, συνιστά αντικειμενική προϋπόθεση, τασσόμενη εκ του μεταναστευτικού νόμου, για την ικανοποίηση του υποβληθέντος αιτήματος».

4. Επί των άρθρων 5 παρ. 3 και 7 παρ. 3

Με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 5, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «(...) [γ]ια την παραμονή στη ζώνη διερχομένων απαιτείται θεώρηση διέλευσης αεροδρομίου (VISA A) σε όσες περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 1, 2, 5, 21, 22, 23, 24, 26, 32, 35, 36, καθώς και στο παράρτημα IV του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009. Ο πολίτης τρίτης χώρας που παραμένει στη ζώνη διερχομένων, υποχρεούται να συνεχίσει το ταξίδι του. Αν δεν αναχωρήσει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, επιβιβάζεται σε αεροσκάφος ή πλοίο με φροντίδα της αστυνομικής αρχής». Ακολουθώντας, με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 7 ορίζεται ότι «[η] θεώρηση εισόδου διακρίνεται σε ομοιόμορφη θεώρηση (Visa C), σε θεώρηση Περιορισμένης Εδαφικής Ισχύος (Visa VTL), σε θεώρηση Διέλευσης από Αερολιμένα (ATV) και σε θεώρηση μακράς διάρκειας (εθνική θεώρηση -Visa D)».

Δεδομένου ότι, στην παρ. 3 του άρθρου 5 – ως προς τη θεώρηση διέλευσης αεροδρομίου – προβλέπεται Visa A, ενώ στην παρ. 3 του άρθρου 7 – ως προς τη θεώρηση διέλευσης από αερολιμένα – προβλέπεται ATV, θα ήταν σκόπιμη η χρήση ενιαίας ορολογίας, για λόγους ασφάλειας δικαίου και σαφήνειας.

Περαιτέρω, σχετικά με την παρ. 3 του άρθρου 5, προβληματισμός δημιουργείται ως προς την αναφορά σε πλήρωση προϋποθέσεων συγκεκριμέ-

νων άρθρων και παραρτήματος του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009, στο μέτρο που στον εν λόγω Κανονισμό περιλαμβάνονται και άλλες προϋποθέσεις.

5. Επί του άρθρου 6

Διά της παρ. 1 της προτεινόμενης διάταξης του άρθρου 6 ορίζεται ότι «[ο]ι ελληνικές αρχές ελέγχου μπορούν να απαγορεύουν, αιτιολογημένα, την είσοδο στην Ελλάδα πολίτη τρίτης χώρας, εφόσον δεν πληροί τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 «Κώδικας Συνόρων Σένγκεν», όπως εκάστοτε ισχύει». Ακολουθώντας, στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «[ο] Υπουργός Προστασίας του Πολίτη δύναται, με απόφασή του, να επιτρέπει στα μόνιμα και προσωρινά συνοριακά σημεία διέλευσης προσώπων την είσοδο πολίτη τρίτης χώρας, παρά την ύπαρξη απαγορευτικού λόγου της παρ. 1, εφόσον τούτο επιβάλλεται για σπουδαίους λόγους δημόσιου συμφέροντος ή ανωτέρας βίας ή διευκόλυνσης κίνησης πλοίου, η οποία δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί με άλλο τρόπο».

Παρατηρείται ότι στην περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 6 (υπό τον τίτλο «Προϋποθέσεις εισόδου για τους υπηκόους τρίτων χωρών») του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016 «περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν)» ορίζεται ότι «[σ]τους υπηκόους τρίτης χώρας οι οποίοι δεν πληρούν μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 μπορεί να επιτραπεί από κράτος μέλος η είσοδος στο έδαφός του για λόγους ανθρωπιστικούς ή εθνικού συμφέροντος ή λόγω διεθνών υποχρεώσεων. Εφόσον ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας είναι καταχωρισμένος ως ανεπιθύμητος σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο δ), το κράτος μέλος που επιτρέπει την είσοδο του προσώπου αυτού στο έδαφός του ενημερώνει σχετικά τα λοιπά κράτη μέλη».

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς την πληρότητα της ως άνω εξουσιοδοτικής διάταξης προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη.

6. Επί του άρθρου 7 παρ. 5, 7 και 9

α. Στην παρ. 5 του άρθρου 7, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «[η] περίοδος ισχύος μιας χορηγηθείσας θεώρησης ή η επιτρεπόμενη διάρκεια παραμονής παρατείνεται σύμφωνα με το άρθρο 33 του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009, εφόσον ο κάτοχος της θεώρησης διαθέτει επαρκείς πόρους διαβίωσης και παρέχει αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη ανωτέρας βίας ή ανθρωπιστικών λόγων που τον εμποδίζουν να εγκαταλείψει τον ενιαίο χώρο Σένγκεν πριν α-

πό τη λήξη της περιόδου ισχύος της θεώρησης ή της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής ή για λόγους διεθνών υποχρεώσεων βάσει διακρατικών συμφωνιών».

Επισημαίνεται ότι στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 33 του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009 ορίζεται, αντίστοιχα, ότι «[η] περίοδος ισχύος μιας χορηγηθείσας θεώρησης ή/και η επιτρεπόμενη διάρκεια παραμονής παρατείνεται εφόσον η αρμόδια αρχή κράτους μέλους θεωρεί ότι ο κάτοχος της θεώρησης έχει παράσχει αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη ανωτέρας βίας ή ανθρωπιστικών λόγων που τον εμποδίζουν να εγκαταλείψει την επικράτεια των κρατών μελών πριν από τη λήξη της περιόδου ισχύος της θεώρησης ή της επιτρεπόμενης διάρκειας διαμονής (...)», και ότι «[η] περίοδος ισχύος μιας χορηγηθείσας θεώρησης ή/και η επιτρεπόμενη διάρκεια παραμονής μπορεί να παραταθεί εάν ο κάτοχος της θεώρησης μπορεί να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη προσωπικών λόγων που δικαιολογούν την παράταση της περιόδου ισχύος ή της διάρκειας παραμονής».

Συνεπώς, χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης η αναφορά στην προτεινόμενη διάταξη της υποχρέωσης του κατόχου θεώρησης να διαθέτει επαρκείς πόρους διαβίωσης.

6. Διά των διατάξεων της παρ. 7 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «[η] εθνική θεώρηση εισόδου εκδίδεται με διάρκεια ισχύος από ενενήντα μία (91) ημέρες έως ένα (1) έτος, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009 και προσκομίζονται τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα δικαιολογητικά της απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 176». Περαιτέρω, στην παρ. 1 του άρθρου 176 ορίζεται «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εξωτερικών καθορίζονται τα ειδικά δικαιολογητικά ανά κατηγορία εθνικής θεώρησης και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση των αντίστοιχων αδειών διαμονής του παρόντος Κώδικα».

Παρατηρείται ότι, αφενός, στην παρ. 3 του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009 τίθενται οι προϋποθέσεις κατά την υποβολή της αίτησης, και, μεταξύ άλλων, στην περ. στ) ορίζεται ρητά ότι ο αιτών «παρέχει δικαιολογητικά έγγραφα σύμφωνα με το άρθρο 14 και το παράρτημα II» (στο παράρτημα II τίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος), και αφετέρου, στην υποπερ. α) της περ. 1α) της παρ. 1 του άρθρου 48 ορίζεται ότι τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνεργάζονται, μεταξύ άλλων, προς τον σκοπό της «εκπόνηση[ς] εναρμονισμένου καταλόγου δικαιολογητικών εγγράφων [ο οποίος αποτελείται κατά την παρ. 5α του άρθρου 14 από εκτελεστικές πράξεις] που πρέπει να υποβληθούν από τους αιτούντες, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 14».

Θα ήταν, συνεπώς, σκόπιμο, για λόγους ασφάλειας δικαίου, να διευκρινι-

σθεί το εύρος της εξουσιοδότησης που παρέχεται διά της παρ. 1 του άρθρου 176.

γ. Με την προτεινόμενη παρ. 9 του άρθρου 7 ορίζεται ότι «[η] ακρόαση που απαιτείται για την υποβολή της αίτησης για τα πρόσωπα που αφορά η παρούσα ρύθμιση καθορίζεται κατά προτεραιότητα, εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών και, εφόσον η αίτηση είναι παραδεκτή, η σχετική απόφαση λαμβάνεται εντός της προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του Κανονισμού (ΕΚ) 810/2009».

Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι στην παρ. 2 του άρθρου 23 του ανωτέρω Κανονισμού προβλέπεται ότι η ανωτέρω περίοδος δύναται «να παραταθεί κατά ανώτατο όριο σε σαράντα πέντε ημερολογιακές ημέρες σε μεμονωμένες περιπτώσεις, ιδίως όταν απαιτείται περαιτέρω ενδελεχής εξέταση της αίτησης».

Παρατηρείται, επίσης, ότι, πριν από τη λέξη «προθεσμίας», το άρθρο «της» πρέπει να απαλειφθεί.

7. Επί του άρθρου 8 περ. α)

Με τις διατάξεις της περ. α) του άρθρου 8, σχετικά με τις γενικές προϋποθέσεις δικαιώματος διαμονής (χορήγηση, αλλά και ανανέωση) πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται νόμιμα στην επικράτεια, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «[ε]ιδικά, για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πολίτης τρίτης χώρας αδυνατεί να προσκομίσει ισχύον διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο, είναι δυνατή, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής του άρθρου 172, η αναγνώριση δικαιώματος διαμονής του ως στερούμενου διαβατηρίου, εφόσον ο πολίτης τρίτης χώρας επικαλείται ειδικά και αιτιολογημένα αντικειμενική αδυναμία λόγω ιδιαίτερων συνθηκών ή καταστάσεων. Κατά την εξέταση των στοιχείων του φακέλου, η Επιτροπή λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη τον βαθμό ένταξης του ενδιαφερόμενου στη χώρα».

Δεδομένου ότι στην προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ρητή υποχρέωση της Επιτροπής να λάβει υπόψη της τον βαθμό ένταξης του ενδιαφερομένου στη χώρα, προβληματισμός γεννάται ως προς την εφαρμογή της υποχρέωσης αυτής στις περιπτώσεις χορήγησης το πρώτον των αδειών διαμονής που προβλέπονται στο παρόν νομοσχέδιο.

8. Επί του άρθρου 9

α. Η αρίθμηση των κατηγοριών αδειών του άρθρου 9 χρήζει επαλήθευσης, καθόσον, αφενός, η αναφερόμενη υποπερίπτωση «εη» απαντά δύο φορές, και, αφετέρου, απουσιάζει η περίπτωση ζ), με συνέπεια να χρήζουν αναρίθμησης όλες οι περιπτώσεις, από το σημείο «η. άδειες διαμονής μακράς δια-

κείας (κατηγορία "M")» και κάτωθι.

6. Στην υποπερίπτωση εη) της περ. ε) του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «εθνική θεώρηση εισόδου που επιτρέπει τη διαμονή φοιτητών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης αλλοδαπής, που συμμετέχουν σε θερινά προγράμματα σπουδών, σύμφωνα με το άρθρο 90 του ν. 4692/2020 (Α' 111) (τίτλος διαμονής τύπου "H.8")».

Σχετικώς, επισημαίνεται η περ. δ) του άρθρου 485 του ν. 4957/2022 (Α' 141/21.07.2022), με την οποία ορίζεται ότι καταργούνται «[τ]α άρθρα 65 έως 71, 82 έως 93, 125 και 126 του ν. 4692/2020 (Α' 111)». Συνεπώς, για λόγους ασφάλειας δικαίου, χρήζει αναδιατύπωσης η προτεινόμενη διάταξη.

γ. Στην υποπερίπτωση στβ) της περ. στ) του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «άδεια διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που υπάγονται στις διατάξεις του Πρωτοκόλλου του Παλέρμο που κυρώθηκε με τον ν. 3875/2010 (Α' 158) και δεν υπάγονται στα άρθρα 135 έως 142 του παρόντος (άδεια διαμονής τύπου "A.2")».

Δεδομένου ότι με τον ν. 3875/2010 κυρώθηκε και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, «η Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, που άνοιξε για υπογραφή στο Παλέρμο Ιταλίας στις 12-15 Δεκεμβρίου 2000 και τα τρία Πρωτόκολλα αυτής, ήτοι: Το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών και το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα, που άνοιξαν για υπογραφή στο Παλέρμο Ιταλίας στις 12-15 Δεκεμβρίου 2000, καθώς και το Πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, που άνοιξε για υπογραφή στη Νέα Υόρκη στις 2 Ιουλίου 2001», η προτεινόμενη διάταξη χρήζει, για λόγους ασφάλειας δικαίου, περαιτέρω αποσαφήνισης, προκειμένου να προσδιορισθεί ποιο ή ποια Πρωτόκολλα επικαλείται.

δ. Στην υποπερίπτωση [θ]β) της περ. [θ]) (σε συνέχεια ορθής αρίθμησης των περιπτώσεων και υποπεριπτώσεων) του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι στις λοιπές άδειες διαμονής περιλαμβάνονται οι «άδειες διαμονής (i) ενηλίκων, άνω των είκοσι (20) ετών, τέκνων μελών του διπλωματικού και του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού διπλωματικής αποστολής, εφόσον συγκατοικούν με τους γονείς τους, (ii) ενηλίκων, άνω των είκοσι (20) ετών, τέκνων προξενικών λειτουργιών και ειδικών προξενικών υπαλλήλων που υπηρετούν στην Ελλάδα (...)».

Δεν προκύπτει, εν προκειμένω, για ποιον ειδικό λόγο τα ως άνω τέκνα των μελών του διπλωματικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού διπλωματικής αποστολής πρέπει να πληρούν την προϋπόθεση της συγκατοίκησης με

τους γονείς τους, ενώ για τα τέκνα των προξενικών λειτουργιών και των ειδικών προξενικών υπαλλήλων δεν τίθεται τέτοιος περιορισμός.

9. Επί του άρθρου 10 παρ. 8 περ. 6)

Στην προτεινόμενη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της περ. β) της παρ. 8 του άρθρου 10 η φράση «και του περιεχομένου του» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «και του περιεχομένου της».

10. Επί του άρθρου 11 παρ. 1

Στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου 11, το οποίο αφορά τη διαδικασία και τις προθεσμίες υποβολής αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής, μεταξύ άλλων, στο προτελευταίο και τελευταίο εδάφιο ορίζονται ότι, «[μ]ετά την πάροδο ενός (1) μηνός από τη λήξη της άδειας διαμονής, δεν είναι δυνατή η κατάθεση σχετικής αίτησης», και «[ε]κπρόθεσμες, πέραν του μηνός, αιτήσεις, δεν παραλαμβάνονται, εκτός εάν συντρέχουν, αποδεδειγμένως, λόγοι ανωτέρας βίας», αντιστοίχως.

Δεδομένης, αφενός, της ρητής απαγόρευσης παραλαβής εκπρόθεσμης, πέραν του μηνός, αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής, με μόνη εξαίρεση την περίπτωση «αποδεδειγμένως» λόγων ανωτέρας βίας, και αφετέρου, την ευρύτητα της έννοιας «ανωτέρα βία», προβληματισμός γεννάται ως προς τον τρόπο εκτίμησης, εκ μέρους των διοικητικών οργάνων παραλαβής των αιτήσεων, ύπαρξης αποδεδειγμένως λόγων ανωτέρας βίας, πολλώ δε, καθώς η υποβολή των κατά τα ανωτέρω αιτήσεων πραγματοποιείται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) «Μετανάστευση» του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

11. Επί του άρθρου 16 παρ. 4

Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 16 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[η] ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής συνιστά προσωρινό τίτλο διαμονής, έχει ετήσια διάρκεια, μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο κάθε φορά διάστημα μέχρι την έκδοση απόφασης επί της εκκρεμούς αιτήσεως ακυρώσεως από το Διοικητικό Δικαστήριο και παρέχει στον κάτοχό της δικαιώματα αντίστοιχης κατηγορίας που αφορούσε η άδεια διαμονής, η οποία έχει ανακληθεί ή δεν έχει ανανεωθεί».

Για λόγους πληρότητας της ρύθμισης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο η εν λόγω διάταξη να συμπληρωθεί, ως εξής: «[η] ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής (...) μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο κάθε φορά διάστημα μέχρι την έκδοση απόφασης επί της εκκρεμούς αιτήσεως ακυρώσεως από το Διοικητικό Δικαστήριο, εφόσον διατηρείται εν ισχύ η απόφαση αναστολής ή

η προσωρινή διαταγή αναστολής, και παρέχει στον κάτοχό της δικαιώματα αντίστοιχης κατηγορίας (...).

12. Επί του άρθρου 17 παρ. 1

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 17 ορίζεται ότι «[η] άδεια διαμονής επιδίδεται στον αιτούντα από την αρμόδια για την έκδοσή της υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή από την αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με αποδεικτικό επίδοσης και αντίγραφο της σχετικής απόφασης. Κατά την παραλαβή της άδειας, είτε αυτή διενεργείται αυτοπρόσωπα είτε μέσω πληρεξουσίου, ο παραλαμβάνων οφείλει να φέρει διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο του ενδιαφερόμενου πολίτη τρίτης χώρας, με εξαίρεση όσους έχουν διαπιστωμένα αντικειμενική αδυναμία προσκόμισης διαβατηρίου. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρείται η επίδοση μέσω πληρεξουσίων των αδειών διαμονής στην περίπτωση πολιτών τρίτων χωρών που έχουν αιτηθεί τη χορήγηση άδειας διαμονής ως επενδυτές, σύμφωνα με τα άρθρα 97 (άδεια διαμονής τύπου «B.2»), 98 (άδεια διαμονής τύπου «B.3») ή 100 (μόνιμη άδεια διαμονής επενδυτή τύπου «B.5»), για τους οποίους γίνεται δεκτή η προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου του διαβατηρίου. Προϋπόθεση για την επίδοση της απόφασης αποδοχής αιτήματος χορήγησης άδειας διαμονής είναι η επίδειξη από τον ενδιαφερόμενο της βεβαίωσης κατάθεσης».

Στο πρώτο εδάφιο της διάταξης, πριν από τη φράση «και αντίγραφο της σχετικής απόφασης» πρέπει να τεθεί κόμμα. Ακολουθώντας, στο τρίτο εδάφιο η φράση «η επίδοση μέσω πληρεξουσίων των αδειών διαμονής στην περίπτωση πολιτών που έχουν αιτηθεί άδεια διαμονής ως επενδυτές» κρίνεται σκόπιμο να αντικατασταθεί από τους όρους «η επίδοση των αδειών διαμονής σε πληρεξουσίου, στην περίπτωση πολιτών που έχουν αιτηθεί άδεια διαμονής ως επενδυτές (...)

13. Επί του άρθρου 18 παρ. 10

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι, «[γ]ια την άσκηση οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας από πολίτες τρίτων χωρών, και εφόσον πληρούνται οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, δεν απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού αμοιβαιότητας».

Εν όψει της γενικής διατύπωσής της, η διάταξη αυτή χρήζει αποσαφήνισης, καθόσον γεννάται προβληματισμός αν εισάγει, ή όχι, παρέκκλιση από υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες (δηλαδή κανόνες υπερνομοθετικής ισχύος) τις οποίες έχει συνάψει και κυρώσει το Ελληνικό

κράτος και στις οποίες ορίζεται ρητά η υποχρέωση προσκόμισης πιστοποιητικού αμοιβαιότητας.

14. Επί του άρθρου 33 παρ. 2

Διά του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 33 ορίζεται ότι «[γ]ια την υποβολή της αίτησης καταβάλλονται από τον αιτούντα τα προβλεπόμενα τέλη και παράβολα της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 171».

Επισημαίνεται ότι με το άρθρο 12 της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ, ως προς τα τέλη, ορίζεται ότι «[τ]α κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν την καταβολή τελών για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Το επίπεδο των τελών που επιβάλλονται από ένα κράτος μέλος για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα υψηλό ή υπερβολικό. Όταν τα κράτη μέλη εκδίδουν εθνικές άδειες διαμονής με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, δεν απαιτούν από τους αιτούντες για Μπλε κάρτα της ΕΕ να καταβάλουν υψηλότερα τέλη από εκείνα που επιβάλλονται στους αιτούντες για εθνικές άδειες».

15. Επί των άρθρων 34 παρ. 8, και 53 παρ. 2 περ. 6)

Η φράση «να απολαμβάνει τα δικαιώματα» (περ. β΄ της παρ. 8 του ίδιου άρθρου) πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «να απολαύει των δικαιωμάτων», δοθέντος ότι τα ρήματα «απολαμβάνω» και «απολαύω» έχουν διαφορετική σημασία στη νομική ορολογία.

Ομοίως, στη διάταξη της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 53 η φράση «απολαμβάνουν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας ισότιμα με εκείνα (...)» πρέπει να αντικατασταθεί, ως εξής: «απολαύουν δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας ισότιμων με εκείνα (...)».

16. Επί του άρθρου 36 παρ. 2 και 3

Διά των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 36, με το οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη το άρθρο 8 της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ, ορίζεται ότι, «[κ]ατά παρέκκλιση των περ. β΄ και δ΄ της παρ. 1, η "Μπλε κάρτα της ΕΕ" δύναται να μην ανακληθεί ή να ανανεωθεί, όταν ο κάτοχός της δεν πληροί προσωρινά, και σε κάθε περίπτωση για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες, τα κριτήρια εισδοχής που αφορούν στην έγκυρη σύμβαση εργασίας και στο μισθολογικό κριτήριο, σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 31, λόγω ασθένειας, αναπηρίας ή γονικής άδειας».

Εν προκειμένω, η παραπομπή στην περ. δ΄ πρέπει να αντικατασταθεί στο ορθό (περ. γ΄).

Αντιστοίχως, να διορθωθεί και η παραπομπή στην περ. δ' που τίθεται στην παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου.

17. Επί του άρθρου 37 παρ. 3

Με την παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 37 ορίζεται ότι «[κ]άθε απόφαση απόρριψης αίτησης για "Μπλε κάρτα της ΕΕ", ανάκλησης ή μη ανανέωσης αυτής κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο πολίτη τρίτης χώρας και στον εργοδότη του. Η κοινοποίηση προσδιορίζει τους λόγους της απόφασης και την αρμόδια αρχή, στην οποία μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο, καθώς και την προθεσμία για την άσκησή του».

Για λόγους σαφήνειας της διάταξης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, αφενός, να αναδιατυπωθεί το δεύτερο εδάφιο ως εξής: «[η] απόφαση του προηγούμενου εδαφίου πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να προσδιορίζει την αρμόδια αρχή ενώπιον της οποίας μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο, καθώς και την προθεσμία για την άσκησή του», και αφετέρου, να καθορισθεί το ένδικο μέσο, η αρμόδια αρχή και η προθεσμία άσκησής του.

18. Επί του άρθρου 40 παρ. 2

Στην παρ. 2 του άρθρου 40, θα μπορούσε να απαλειφθεί το «ως» από το τμήμα της φράσης «νόμιμης απασχόλησής του ως κατόχου "Μπλε κάρτας ΕΕ"».

19. Επί του άρθρου 43 παρ. 5

Δεδομένου ότι με το άρθρο 43 ενσωματώνονται στη ελληνική έννομη τάξη τα άρθρα 18 και 19 της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ, χρήζει διευκρίνισης στην παρ. 5 του προτεινόμενου άρθρου, η παραπομπή, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 45 του νομοσχεδίου, στο μέτρο που με αυτό ενσωματώνεται το άρθρο 21 της ως άνω Οδηγίας, και όχι το άρθρο της 20, στο οποίο παραπέμπει, μεταξύ άλλων, η παρ. 5 του άρθρου 18 της Οδηγίας.

20. Επί του άρθρου 45 παρ. 9

Στο τελευταίο εδάφιο της περ. β) της παρ. 9 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «[ο]ι αρμόδιες αρχές κατά την κοινοποίησή τους στο πρώτο κράτος μέλος έκδοσης της "Μπλε κάρτας της ΕΕ" προσδιορίζουν τους λόγους απόρριψης της αίτησης, οι οποίες αφορούν στις περ. β' και δ' της παρ. 5».

Για λόγους σαφήνειας της διάταξης, το εδάφιο θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[ο]ι αρμόδιες αρχές κατά την κοινοποίηση της απόφασής τους στο πρώτο κράτος μέλος έκδοσης της "Μπλε κάρτας της ΕΕ" προσδιο-

ρίζουν τους λόγους απόρριψης της αίτησης, οι οποίες αφορούν στις περ.β΄ και δ΄ της παρ. 5».

21. Επί του άρθρου 47 παρ. 1 και 3

Ως προς την παραπομπή στις «περ. α΄ και δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 36» της παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου 47, ισχύει η ανωτέρω παρατήρηση επί του άρθρου 36 παρ. 2, σχετικώς με το περιεχόμενο της περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 36.

Στην παρ. 3 του άρθρου 47 ορίζεται ότι «[ο] κάτοχος «Μπλε κάρτας της ΕΕ» ή ο εργοδότης στο δεύτερο κράτος μέλος λογίζονται συνυπεύθυνοι για τα έξοδα της επανεισόδου του κατόχου "Μπλε κάρτας της ΕΕ" και των μελών της οικογένειάς του που αναφέρονται στην παρ. 2». Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο, το διαζευκτικό «ή» να αντικατασταθεί από τον σύνδεσμο «και».

22. Επί του άρθρου 48 παρ. 1

Στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 48, με το οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη το άρθρο 24 της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ, τίθεται παραπομπή στα άρθρα 46 και 47 του νομοσχεδίου, σύμφωνα με τα οποία ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη τα άρθρα 22 και 23 της Οδηγίας.

Συναφώς επισημαίνεται ότι στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 24 της Οδηγίας, ομοίου περιεχομένου, τίθεται παραπομπή στα άρθρα της 21 και 22 και όχι στα άρθρα της 22 και 23.

Τέλος, παρατηρείται ότι οι διατάξεις που περιλαμβάνει το άρθρο 48 δεν εξαντλούν το περιεχόμενο των διατάξεων του άρθρου 24 της Οδηγίας, το οποίο ενσωματώνουν.

23. Επί του άρθρου 49 παρ. 1

Στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου 49, με το οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη το άρθρο 25 της Οδηγίας 2021/1883/ΕΕ, τίθεται παραπομπή στα άρθρα 26 και 27 του νομοσχεδίου, σχετικά με τη διαδικασία καθορισμού όγκου εισδοχής για παροχή εξαρτημένης εργασίας και ρύθμιση των θεμάτων διαδικασίας εισδοχής πολιτών τρίτων χωρών για παροχή εξαρτημένης εργασίας.

Συναφώς επισημαίνεται ότι στην παρ. 1 του άρθρου 25 της Οδηγίας, ομοίου περιεχομένου, τίθεται παραπομπή στα άρθρα της 6 και 7 παρ. 2 στοιχείο α).

24. Επί του άρθρου 59 περ. η)

Διά της περ. η) του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «λειτουργοί της επικρατούσας θρησκείας ή γνωστής θρησκείας στη χώρα που ασκούν αποκλειστικά ιερατικά καθήκοντα, εφόσον προσκομισθεί στην αρμόδια ελληνική προξενική αρχή βεβαίωση του οικείου μητροπολίτη, προκειμένου για λειτουργούς της επικρατούσας θρησκείας ή βεβαίωση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, προκειμένου για λειτουργούς γνωστής θρησκείας κατόπιν προηγούμενης έγγραφης δήλωσης του οικείου εκπροσώπου της γνωστής θρησκείας στη χώρα ενώπιον του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων ότι οι ανωτέρω λειτουργοί θα ασκήσουν αποκλειστικά ιερατικά καθήκοντα και ότι τα έξοδα διαβίωσης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψής τους καλύπτονται από τη γνωστή θρησκεία στη χώρα».

Για λόγους σαφήνειας, η φράση «καλύπτονται από τη γνωστή θρησκεία στη χώρα» θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «καλύπτονται από τον αναγνωρισμένο φορέα της γνωστής θρησκείας στη χώρα».

25. Επί του άρθρου 68

α. Σύμφωνα με την παράγραφο 1, «[σ]ε πολίτες τρίτων χωρών αυτοαπασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες ή μισθωτούς, που δύναται να παρέχουν την εργασία τους στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας ή παροχής υπηρεσιών ή έργου εξ αποστάσεως, με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), σε εργοδότες ή πελάτες εκτός Ελλάδας (ψηφιακοί νομάδες) χορηγείται από την αρμόδια προξενική αρχή εθνική θεώρηση εισόδου για χρονική περίοδο έως δώδεκα (12) μήνες».

Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι, υπό την ανωτέρω διατύπωση, η λέξη «δύνανται» πρέπει να τεθεί στον ορθό ρηματικό τύπο «δύνανται».

Η χρήση, πάντως, του εν λόγω ρήματος, εν προκειμένω, δεν παρίσταται σκόπιμη, στο μέτρο που είναι αόριστη η αναγωγή της «δυνατότητας» παροχής εργασίας σε κριτήριο εφαρμογής της διάταξης. Θα μπορούσε να υιοθετηθεί η αντίστοιχη διατύπωση των επόμενων άρθρων του ίδιου Μέρους (Μέρους Γ') του νομοσχεδίου: «Σε πολίτες (...) που επιθυμούν να εισέλθουν στη χώρα ως (...)» (πρβλ. άρθρα 69-75) ή «(...) στο πλαίσιο (...)» (πρβλ. άρθρο 76).

Περαιτέρω, προκειμένου να καθίσταται σαφές ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω ρύθμισης, η παροχή υπηρεσιών των αναφερόμενων σε αυτή κατηγοριών προσώπων πρέπει να πραγματοποιείται εξ αποστάσεως, θα ήταν σκόπιμο να αναδιατυπωθεί η ως άνω παράγραφος, ως εξής: «Σε πολίτες τρίτων χωρών (...) που (...) παρέχουν την εργασία τους εξ αποστάσεως, με τη χρήση Τε-

χνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), στο πλαίσιο σύμβασης (...).».

Μετά, εξ άλλου, τη λέξη «μισθωτούς» δεν απαιτείται η θέση κόμματος.

6. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, «[η] εθνική θεώρηση χορηγείται στον ενδιαφερόμενο, εφόσον προσκομίσει ο ίδιος (...) στην αρμόδια ελληνική προξενική αρχή, η οποία υποχρεούται (...) να ολοκληρώσει τη διαδικασία χορήγησης της θεώρησης σε "μία στάση του ενδιαφερομένου", εκτός των γενικών δικαιολογητικών όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση της παρ. 8 του άρθρου 176 τα ακόλουθα:».

Η εντός εισαγωγικών φράση «μία στάση του ενδιαφερομένου», η οποία επαναλαμβάνεται αυτούσια στον ισχύοντα Κώδικα Μετανάστευσης (άρθρο 18 παρ. 1.ε.ι. του ν. 4251/2014), χρήζει διευκρίνισης. Σε κάθε περίπτωση, ενδέχεται να δημιουργηθεί σύγχυση με τις λεγόμενες «υπηρεσίες μίας στάσης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (πρβλ. άρθρο 18 παρ. 1 εδάφ. τελευταίο του ισχύοντος Κώδικα Μετανάστευσης).

Μετά τη φράση, εξ άλλου, «του άρθρου 176» πρέπει να τεθεί κόμμα, και θα ήταν σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, να προστεθεί ο σύνδεσμος «και».

26. Επί των άρθρων 68, 69, 70, 74, 75, 76 και 77 σε συνδυασμό προς τα άρθρα 71 παρ. 1 περ. αβ), 72 παρ. 1 περ. β), 73 παρ. 1 περ. δ), 78 παρ. 2-3 και 79 παρ. 2 περ. α)

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Γ΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 68 έως 79) εισάγονται, εκ νέου, ρυθμίσεις, για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης εθνικής θεώρησης εισόδου σε πολίτες τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα μας για τον οριζόμενο, σε καθεμία εκ των ως άνω διάταξη, σκοπό.

Ειδικότερα, στις διατάξεις των άρθρων 71 παρ. 1 περ. αβ), 72 παρ. 1 περ. β), 73 παρ. 1 περ. δ), 78 παρ. 2 και 3 περ. β), και 79 παρ. 2 περ. α) ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση των αιτούντων να αποδεικνύουν ότι διαθέτουν κάλυψη πλήρους ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης. Παρατηρείται, όμως, ότι αντίστοιχη ρύθμιση απουσιάζει από τις διατάξεις των άρθρων 68, 69, 70, 74, 75, 76 και 77 του ίδιου, ως άνω, Κεφαλαίου, ενώ, ταυτόχρονα, δεν παρέχεται, διά του άρθρου 176 («Εξουσιοδοτικές διατάξεις»), εξουσιοδότηση στη Διοίκηση να ρυθμίσει το εν λόγω ζήτημα.

27. Επί του άρθρου 84 παρ. 1

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, «[ο] πολίτης τρίτης χώρας που κατοικεί νόμιμα στην Ελλάδα για διάστημα δύο (2) ετών δικαιούται να ζητή-

σει, κατόπιν αίτησής του, την είσοδο και διαμονή στη χώρα των μελών της οικογένειάς του. Η αίτηση υποβάλλεται και εξετάζεται όταν τα μέλη αυτά διαμένουν εκτός της ελληνικής επικράτειας. Τυχόν διαμονή των μελών αυτών στην ελληνική επικράτεια, πριν την υποβολή της αίτησης για οικογενειακή επανένωση, δεν αποτελεί λόγο που παρακωλύει την υποβολή της αίτησης».

Εν προκειμένω, τίθεται το ερώτημα αν η διαμονή των μελών της οικογένειας του πολίτη τρίτης χώρας, όταν αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα πριν από την υποβολή της αίτησης οικογενειακής επανένωσης, πρέπει να είναι νόμιμη ή αν μπορεί να είναι και παράνομη.

28. Επί του άρθρου 89 παρ. 1 περ. 6

Κατά την προτεινόμενη ρύθμιση, τα μέλη της οικογένειας του συντηρούντος έχουν, εξ ίσου με αυτόν, δικαίωμα, μεταξύ άλλων, πρόσβασης σε εξαρτημένη εργασία.

Η ισχύουσα αντίστοιχη ρύθμιση του άρθρου 75 παρ. 1 β' του ν. 4251/2014, όπως είχε συμπληρωθεί με το άρθρο 40 του ν. 4686/2020, αναφέρεται σε «πρόσβαση σε εξαρτημένη εργασία, παροχή υπηρεσιών ή έργου». Ελλείψει ειδικότερης αναφοράς στην κατ' άρθρο ανάλυση της αξιολογούμενης ρύθμισης, ερωτάται αν η βούληση του νομοθέτη είναι να μην συμπεριλάβει την παροχή υπηρεσιών ή έργου από τα μέλη της οικογένειας του συντηρούντος στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης, ή αν πρόκειται για παραδρομή.

29. Επί των άρθρων 90 παρ. 8 και 91

Παρατηρείται ότι, ενώ η παρ. 8 του άρθρου 90 είναι όμοια κατά περιεχόμενο με το άρθρο 91, η ρύθμιση για τις εξαιρετικές προϋποθέσεις χορήγησης αυτοτελούς άδειας διαμονής έχει παραλειφθεί από το κείμενο του νόμου, αν και υπάρχει στην κατ' άρθρο ανάλυση της αξιολογούμενης ρύθμισης.

30. Επί του άρθρου 93 παρ. 13 και 14

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, η οποία αφορά τη χορήγηση δελτίου διαμονής σε μέλη οικογένειας Έλληνα (άδεια διαμονής τύπου «Ο.3»), «[ε]φόσον αίτημα χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής απορρίπτεται, ή χορηγηθείσα άδεια διαμονής ανακαλείται, οι αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες εκδίδουν απόφαση επιστροφής σύμφωνα με τα άρθρα 16 έως 41 του ν. 3907/2011». Η παρ. 13 του ίδιου άρθρου ορίζει τους λόγους μη χορήγησης, ανάκλησης ή μη ανανέωσης δελτίου διαμονής, παραπέμποντας, συ-

μπληρωματικά, και στους λόγους του άρθρου 15 του νομοσχεδίου: α. Αν αποδειχθεί από επίσημο έγγραφο ελληνικής αρχής ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου ότι χρησιμοποιήθηκαν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, πλαστά ή παραποιημένα έγγραφα ή ότι διαπράχθηκε με οποιονδήποτε τρόπο απάτη ή ότι χρησιμοποιήθηκαν άλλα παράνομα μέσα και γενικά ότι στοιχειοθετείται κατάχρηση δικαιώματος ή απάτη, όπως στην περίπτωση εικονικού γάμου. β. Αν ο Έλληνας και τα μέλη της οικογένειάς του έπαψαν να διάγουν πραγματικό συζυγικό ή οικογενειακό βίο. γ. Αν διαπιστωθεί ότι η οικογενειακή σχέση, ιδίως ο γάμος, η υιοθεσία ή η αναγνώριση τέκνων έχει συναφθεί με κύριο σκοπό την καταστρατήγηση του παρόντος, προκειμένου να αποκτηθεί το δελτίο διαμονής. Η οικογενειακή σχέση θεωρείται ότι έχει συναφθεί για τον σκοπό αυτόν, ιδίως όταν δεν υπάρχει συμβίωση των μελών της οικογένειας ή δεν υφίσταται δυνατότητα επικοινωνίας τους ή όταν ο ένας σύζυγος αγνοεί στοιχεία της ταυτότητας του άλλου συζύγου.

Περαιτέρω, το άρθρο 15 του νομοσχεδίου, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 93 παρ. 13, ορίζει ως λόγους ανάκλησης, μη χορήγησης ή μη ανανέωσης άδειας διαμονής τους εξής: α. Αν δεν πληρούνται ή δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις του Κώδικα Μετανάστευσης. β. Αν αποδειχθεί από επίσημο έγγραφο αρμόδιας ελληνικής αρχής ότι για την έκδοση της άδειας διαμονής χρησιμοποιήθηκαν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, πλαστά ή παραποιημένα έγγραφα ή ότι διαπράχθηκε με οποιονδήποτε τρόπο απάτη ή ότι χρησιμοποιήθηκαν άλλα παράνομα μέσα. γ. Αν ο αιτών δεν ανταποκριθεί, εντός διαστήματος δύο μηνών, σε έγγραφη κλήση για οποιοδήποτε ζήτημα αφορά στη διαδικασία έκδοσης της άδειας διαμονής. δ. Αν αποδειχθεί ότι ο αιτών είναι εγγεγραμμένος στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών για σοβαρούς λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας και έχει απορριφθεί αίτησή του για τη διαγραφή της καταχώρισής του στον ως άνω κατάλογο, σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 3386/2005.

Συναφώς επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕΛ 229/35) «1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν περιο-

ρισμούς στην ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Δεν μπορεί να γίνεται επίκληση των λόγων αυτών για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών. 2. Κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου. Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων. Η προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Αιτιολογίες που δεν συνδέονται με τα στοιχεία της υπόθεσης ή στηρίζονται σε εκτιμήσεις γενικής πρόληψης δεν γίνονται αποδεκτές». Το άρθρο 28 παρ. 1, 2 και 3 της Οδηγίας ορίζει ότι, «1. Πριν λάβει απόφαση απέλασης για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, το κράτος μέλος υποδοχής λαμβάνει υπόψη εκτιμήσεις όπως η διάρκεια παραμονής του αφορώμενου ατόμου στην επικράτειά του, η ηλικία, η κατάσταση της υγείας του, η οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, η κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στο κράτος μέλος υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής. 2. Το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να λαμβάνει απόφαση απέλασης πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, που έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην επικράτειά του, παρά μόνο για σοβαρούς λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας. 3. Δεν μπορεί να λαμβάνεται απόφαση απέλασης πολίτη της Ένωσης, εκτός αν η απόφαση απέλασης βασίζεται σε επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας, κατά τα οριζόμενα από τα κράτη μέλη, εφόσον τα πρόσωπα αυτά: α) έχουν διαμείνει κατά τα προηγούμενα δέκα έτη στο κράτος μέλος υποδοχής, ή β) είναι ανήλικοι, εκτός εάν η απέλαση είναι απαραίτητη για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όπως προβλέπεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, της 20ής Νοεμβρίου 1989».

Υπό το φως των ανωτέρω διατάξεων της Οδηγίας 2004/38/EK, επισημαίνεται ότι οι λόγοι για τους οποίους ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να επιτρέπει τη μη χορήγηση, τη μη ανανέωση ή την ανάκληση δελτίου διαμονής μέλους οικογένειας Έλληνα αναφέρονται περιοριστικά στην Οδηγία, είναι λόγοι δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας, και θεμελιώνονται στην προσωπική συμπεριφορά του αφορώμενου ατόμου. Για τη λήψη της απόφασης επιστροφής, το κράτος μέλος πρέπει να λαμβάνει υπόψη και πρόσθετες εκτιμήσεις, όπως η διάρκεια παραμονής του αφορώμενου ατόμου

στην επικράτειά του, η ηλικία, η κατάσταση της υγείας του, η οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, η κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στο κράτος μέλος υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής. Επίσης, ως προς ορισμένες κατηγορίες αιτούντων, απαιτείται η θεμελίωση της συνδρομής σοβαρών λόγων δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή, προκειμένου για ανήλικους ή αιτούντες που έχουν συμπληρώσει δέκα (10) έτη διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής (εν προκειμένω στην Ελλάδα), επιτακτικών λόγων δημόσιας ασφάλειας. Η προτεινόμενη ρύθμιση, σε συνδυασμό με το άρθρο 15 παρ. 1 του νομοσχεδίου, στο οποίο παραπέμπει συμπληρωματικά, δεν φαίνεται να περιορίζεται στους ανωτέρω σοβαρούς, επιτακτικούς κ.λπ. λόγους δημόσιας τάξης και δημόσιας ασφάλειας, με ταυτόχρονη συνεκτίμηση των προπαρατεθέντων πρόσθετων στοιχείων, που αφορούν την προσωπική κατάσταση και την ενσωμάτωση του αιτούντος, τη συνδρομή των οποίων απαιτεί η Οδηγία 2004/38/EK (άρθρα 27-28), για τη μη χορήγηση, μη ανανέωση κ.λπ. του δελτίου διαμονής μέλους οικογένειας Έλληνα: έτσι, π.χ., επεκτείνεται στην παροχή δυνατότητας ανάκλησης του δελτίου και έκδοσης απόφασης επιστροφής, αν ο αιτών δεν ανταποκριθεί, εντός διαστήματος δύο (2) μηνών, σε έγγραφη κλήση για οποιοδήποτε ζήτημα αφορά στη διαδικασία έκδοσης της άδειας διαμονής (άρθρο 15 παρ. 1γ). Ως προς τούτο, απαιτείται η, κατά τα ανωτέρω, προσαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων στα άρθρα 27 και 28 της Οδηγίας.

31. Επί του άρθρου 94

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, «[π]ολίτες τρίτων χωρών, που έχουν εισέλθει νόμιμα στη χώρα με οποιαδήποτε θεώρηση εισόδου ή διαμένουν νόμιμα στη χώρα, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για έκδοση ή ανανέωση άδειας διαμονής για επενδυτικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Β») που συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που ορίζονται, κατά περίπτωση στα άρθρα 96 έως 100 και στην απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 176».

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, «[π]ολίτες τρίτων χωρών, που έχουν εισέλθει νόμιμα στη χώρα με οποιαδήποτε θεώρηση εισόδου ή διαμένουν νόμιμα στη χώρα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 94 έως 100 για επενδυτικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Β»), δεν υποχρεούνται να εγκαταλείψουν την ελληνική επικράτεια, προκειμένου να υποβάλουν αίτηση για άδεια διαμονής για τους σκοπούς των άρθρων αυτών».

Παρατηρείται ότι, εν όψει του περιεχομένου της παραγράφου 1, η διάταξη της παραγράφου 4 παρίσταται περιττή.

32. Επί του άρθρου 96 παρ. 1

Ορίζεται, εν προκειμένω, ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου (...) δύνανται να χορηγηθεί άδεια διαμονής στην Ελλάδα σε έως πέντε (5) πολίτες τρίτων χωρών, μέλη της διοίκησης ή/και μετόχους αλλοδαπού νομικού προσώπου, φορέα στρατηγικής επένδυσης της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4864/2021 (Α' 237)».

Για λόγους σαφήνειας, θα μπορούσε να προστεθεί, η φράση «ανά περίπτωση» ή «ανά νομικό πρόσωπο» ή «του ίδιου [αλλοδαπού νομικού προσώπου]», ή η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «(...) αλλοδαπού νομικού προσώπου που αποτελεί φορέα στρατηγικής επένδυσης της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4864/2021 (Α' 237)».

33. Επί των άρθρων 98 παρ. 1 και 99 παρ. 1

α. Ορίζεται, εν προκειμένω, ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου (...) δύνανται να χορηγηθεί άδεια διαμονής στην Ελλάδα σε (...) α) Πολίτες τρίτων χωρών που (...) μετέχουν σε ημεδαπή εταιρεία, της οποίας οι μετοχές διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενες αγορές (...)».

Το ρήμα «διαπραγματεύονται» χρησιμοποιείται εσφαλμένως εν προκειμένω και πρέπει να αντικατασταθεί από τις λέξεις «είναι διαπραγματεύσιμες» ή «αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης» ή «τίθενται υπό διαπραγμάτευση».

Η ίδια παρατήρηση ισχύει και επί του άρθρου 99 παρ. 1 περ. ε. και περ. ζ' του νομοσχεδίου.

β. Με τις διατάξεις του άρθρου 98 παρ. 1 περ. β. ρυθμίζεται, εκ νέου, το καθεστώς χορήγησης άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι μέλη διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστές στους οποίους δεν καταβάλλεται αμοιβή ή νόμιμοι εκπρόσωποι ημεδαπών εταιρειών ή νόμιμοι εκπρόσωποι υποκαταστημάτων αλλοδαπών εταιρειών που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα και ασκούν εμπορική δραστηριότητα.

Παρατηρείται, κατ' αντιπαράβολή προς την ισχύουσα ρύθμιση (το υπό κατάργηση άρθρο 17 παρ. 1 περ. α. του ν. 4251/2014), ότι δεν ρυθμίζεται πλέον η χορήγηση τέτοιας άδειας σε «ανώτατα διευθυντικά στελέχη (γενικοί διευθυντές, διευθυντές», και, συνεπώς, καταργείται η, κατά τα ισχύοντα, σχετική δυνατότητα ως προς τις εν λόγω κατηγορίες προσώπων. Παρατηρείται, επίσης, ότι, ως προς τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι εταιρείες οι διαχειριστές, νόμιμοι εκπρόσωποι, κ.λπ., των οποίων ζητούν τη χορήγηση της σχετικής άδειας, αφενός, καταργείται το κριτήριο της απασχόλησης

τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) εργαζομένων στην εταιρεία, αφετέρου, εισάγεται νέο κριτήριο, σύμφωνα με το οποίο η εταιρεία πρέπει να έχει «ενεργητικό ή κύκλο εργασιών της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής περιόδου τουλάχιστον τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000,00) ευρώ».

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι άδειες χορηγηθείσες κατ' εφαρμογήν του ισχύοντος, σήμερα, καθεστώτος δεν δύναται να ανανεωθούν υπό τους ίδιους όρους. Εξ άλλου, από το άρθρο 177, υπό τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», του νομοσχεδίου, δεν προκύπτει ευχερώς αν εισάγεται διάταξη μεταβατικού χαρακτήρα ως προς την τυχόν ανανέωση αυτών των αδειών.

Ερωτάται, τέλος, αν το κριτήριο περί ελάχιστου ενεργητικού ή κύκλου εργασιών τίθεται τόσο για τις αλλοδαπές εταιρείες που έχουν υποκατάστημα στην Ελλάδα όσο και για τις ημεδαπές εταιρείες.

34. Επί του άρθρου 100

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου ρυθμίζεται, εκ νέου, η χορήγηση άδειας διαμονής σε πολίτη τρίτης χώρας που επενδύει ελάχιστο χρηματικό ποσό σε ακίνητη περιουσία, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα.

α. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι χορηγείται άδεια διαμονής σε πολίτη τρίτης χώρας ο οποίος:

«α) Έχει εισέλθει νομίμως στη χώρα με οποιαδήποτε θεώρηση εισόδου ή διαμένει νομίμως στη χώρα, ακόμη και αν ο τίτλος διαμονής που κατέχει δεν επιτρέπει αλλαγή σκοπού.

β) Διαθέτει, κατά πλήρη κυριότητα και νομή, ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα. Επί εξ αδιαιρέτου συγκυριότητας ακινήτου, αξίας κτήσης κατ' ελάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2, δικαίωμα διαμονής παρέχεται, μόνον αν οι συνιδιοκτήτες είναι σύζυγοι ή συμβίοι που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Σε αντίθετη περίπτωση, το δικαίωμα διαμονής παρέχεται μόνον εάν το ποσοστό κάθε συνιδιοκτήτη είναι αξίας τουλάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2.

γ) Διαθέτει κατά πλήρη κυριότητα και νομή ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα αξίας κτήσης κατ' ελάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2, μέσω νομικού προσώπου με έδρα στην Ελλάδα ή άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., του οποίου τις μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια κατέχει εξ ολοκλήρου.

δ) Έχει συνάψει μακροχρόνια σύμβαση σύνθετου τουριστικού καταλύματος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4002/2011 (Α' 180) ή σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης τουριστικού καταλύματος, σύμφωνα με τον ν. 1652/1986 (Α' 167), αξίας τουλάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2.

ε) Είναι ενήλικος και απέκτησε κατά πλήρη κυριότητα και νομή ως εξ αδιαθέτου ή από διαθήκη κληρονόμος ή συνεπεία γονικής παροχής, ακίνητη περιουσία αντικειμενικής αξίας τουλάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2».

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω προϋποθέσεις δεν έχουν ενιαίο χαρακτήρα, δοθέντος ότι άλλες συντρέχουν σωρευτικά και άλλες διαζευκτικά. Συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις υπό β) έως και ε) συντρέχουν διαζευκτικά, ενώ η προϋπόθεση υπό α) συντρέχει, κατ' ανάγκην, σωρευτικά με μία εκ των υπολοίπων.

Κατά τούτο, η διάταξη χρήζει αναδιατύπωσης.

6. Με τις διατάξεις του στοιχείου ε) της παραγράφου 1 ορίζεται μία εκ των περιπτώσεων χορήγησης άδειας διαμονής «επενδυτή», και συγκεκριμένα, η περίπτωση ενήλικου πολίτη τρίτης χώρας που «απέκτησε κατά πλήρη κυριότητα και νομή ως εξ αδιαθέτου ή από διαθήκη κληρονόμος ή συνεπεία γονικής παροχής, ακίνητη περιουσία αντικειμενικής αξίας τουλάχιστον ίσης με την οριζόμενη στην παρ. 2».

Συναφώς παρατηρείται ότι, όπως έχει γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η εν λόγω ειδική ρύθμιση για τους ενήλικους πολίτες τρίτης χώρας που αποκτούν ακίνητη περιουσία λόγω κληρονομίας ή συνεπεία γονικής παροχής «δεν υποδηλώνει ότι ο νομοθέτης αποκλείει πλέον τους ανήλικους πολίτες τρίτων χωρών, αγοραστές ακίνητης περιουσίας στην Ελλάδα, από τη χορήγηση της άδειας αυτής, δηλαδή δεν περιορίζει τον κύκλο προσώπων στα οποία η ρύθμιση έχει εφαρμογή (γνμδ Ολομ. ΝΣΚ 22/2020, σκέψ. 23).

Το εν λόγω ζήτημα ετέθη στο πλαίσιο ερωτήματος της Διοίκησης ως προς την ερμηνεία της αντίστοιχης, σχεδόν πανομοιότυπης, ισχύουσας νομοθετικής ρύθμισης (άρθρο 20 περ. Β' του ν. 4251/2014), και συγκεκριμένα, ως προς το αν στην έννοια του «επενδυτή», εν προκειμένω, στον οποίο δύναται να χορηγηθεί η εν λόγω άδεια διαμονής, υπάγονται και οι ανήλικοι. Καθ' ερμηνείαν των σχετικών διατάξεων, η Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κατέληξε στο ότι «[ο] νομοθέτης συνέδεσε την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού με τη συνδρομή στο πρόσωπο του ενδιαφερομένου για την απόκτησή του δύο, κυρίως, προϋποθέσεων, δηλαδή τη νόμιμη οικονομική επένδυση στην Ελλάδα ορισμένου τουλάχιστον χρηματικού ποσού και τις εγγυήσεις ότι η παραμονή του σ' αυτήν δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη και τη δημόσια ασφάλεια. Αντίθετα, προϋποθέσεις υποκειμενικής φύσης, που προσιδιάζουν μόνο σε ενήλικο ή ικανό για δικαιопραξία άτομο, δεν απαιτούνται από τον νομοθέτη (πρβλ. αντιθ. Για την κτήση ιθαγένειας ΝΣΚ

236/2017). Κατά συνέπεια και ανήλικο άτομο, μέσω των προσώπων που έχουν κατά τον νόμο το δικαίωμα να διαχειρίζονται για λογαριασμό του την περιουσία του και να καθορίζουν τον τόπο της μόνιμης ή προσωρινής διαμονής του (γονείς, επίτροπος), έχει το δικαίωμα, εφόσον στο πρόσωπό του συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, να ζητήσει και να αποκτήσει το επίμαχο δικαίωμα διαμονής στην Ελλάδα» (γνμδ Ολομ. ΝΣΚ 22/2020, σκέψ. 22).

Ωστόσο, η εν λόγω ερμηνεία των σχετικών διατάξεων δεν στερείται αντιλόγου, όπως προκύπτει τόσο από το ότι για το εν λόγω ερώτημα είχε προηγηθεί άλλη γνωμοδότηση του ΝΣΚ (γνμδ ΝΣΚ 230/2019, Τμ. Δ'), λόγω, όμως, ισοψηφίας των γνωμών, το ερώτημα παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια, κατά τα ως άνω, όσο και από το ότι διατυπώθηκε στην Ολομέλεια γνώμη ισοχυρής – εκ 16 ψήφων – μειοψηφίας («από τη συστηματική και λογική ερμηνεία των διατάξεων (...) συνάγεται ότι (...) χορηγείται άδεια διαμονής επενδυτή, για πέντε έτη, σε ενήλικο πολίτη τρίτης χώρας (...) καθώς ο νομοθέτης θεωρώντας ως αυτονόητο και δεδομένο κοινής πείρας την ενηλικιότητα του επενδυτή δεν θέσπισε ρητή πρόβλεψη ως προς την προϋπόθεση αυτή», βλ. γνμδ Ολομ. ΝΣΚ 22/2020, σκέψ. 23). Στο πλαίσιο αυτό, εξ άλλου, είχε επισημανθεί ειδικώς η «νομοτεχνική ατέλεια» των διατάξεων αυτών (βλ. γνμδ ΝΣΚ 230/2019, σκέψ. της μειοψηφίας).

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν σκόπιμο να αποσαφηνισθεί στις προτεινόμενες ρυθμίσεις το αν αυτές (πλην της περ. ε' της παραγράφου 1) αφορούν και σε ανηλίκους.

γ. Με τις διατάξεις της παραγράφου 8 ορίζεται ότι «[η] μεταπώληση της ακίνητης περιουσίας κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής, σε έτερο πολίτη τρίτης χώρας παρέχει δικαίωμα χορήγησης άδειας διαμονής στον νέο αγοραστή με ταυτόχρονη ανάκληση της άδειας διαμονής του πωλητή».

Χρήζει, εν προκειμένω, διευκρίνισης το αν η αξία μεταπώλησης της εν λόγω ακίνητης περιουσίας πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με την οριζόμενη στην παράγραφο 2.

35. Επί του άρθρου 102

Το εν λόγω άρθρο φέρει τον τίτλο «Έγκριση ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμών αρμόδιων για πρόγραμμα εθελοντικής υπηρεσίας και φορέων υποδοχής ασκούμενων» και τον υπότιτλο «(παρ. 3 και 15 άρθρου 11 Οδηγίας 2016/801)».

Επισημαίνεται ότι το άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/801 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 «σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την

έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) (αναδιατύπωση)» (ΕΕ L 132 της 21.5.2016, σελ. 21-57) δεν διαθέτει παράγραφο 15.

36. Επί του άρθρου 134 παρ. 1

Με το άρθρο 134 τροποποιείται το καθεστώς των αδειών διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους. Η παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζει ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου μπορεί να χορηγείται άδεια διαμονής κατά περίπτωση/ad hoc για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται στην Ελλάδα (άδεια διαμονής τύπου "Α.1")-Ad Hoc Residence Permit) με δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας και ιδίως σε θύματα και ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων, σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας, σε θύματα εγκλημάτων με ρατσιστικά χαρακτηριστικά, σε πάσχοντες από σοβαρά προβλήματα υγείας, σε θύματα εργατικών ατυχημάτων, σε όσους παρακολουθούν εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής εξάρτησης, καθώς και σε πολίτες τρίτων χωρών που με κίνδυνο της ζωής τους, προέβησαν σε πράξεις κοινωνικής αρετής, προσφοράς και αλληλεγγύης που προάγουν τις αξίες του ανθρωπισμού. Ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να παραπέμπει την υπόθεση στην Επιτροπή Μετανάστευσης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για παροχή γνώμης».

Συναφώς παρατηρείται ότι, για την εφαρμογή της ανωτέρω ρύθμισης και την έκδοση της σχετικής απόφασης του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, χρήζουν, ενδεχομένως, εξειδίκευσης: α) η διαδικασία, τα κριτήρια και ο τρόπος διαπίστωσης της ιδιότητας του θύματος, καθώς και του ουσιώδους μάρτυρα εγκληματικής πράξης, π.χ., διαπίστωση με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, κατόπιν άσκησης ποινικής δίωξης, ή μετά την έναρξη προκαταρκτικής εξέτασης, όπως ορίζει το άρθρο 19 Α παρ. 1 β του ν. 4251/2014. β) Το όργανο και η διαδικασία διαπίστωσης ότι ο αιτών την άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους είναι πράγματι βαρέως πάσχων, π.χ., πιστοποιητικό ιατρού από δημόσιο νοσοκομείο για την πάθηση και την ανάγκη υποβολής του σε θεραπεία και νοσηλεία στην Ελλάδα, και όχι στη χώρα καταγωγής του. γ) Ενδεχομένως, τα ειδικότερα εγκλήματα, των οποίων οι αιτούντες είναι θύματα ή ουσιώδεις μάρτυρες.

37. Επί του άρθρου 176

Προβληματισμός δημιουργείται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 43 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, όσον αφορά τις παρ. 2, 6, 8, 24 και 68.

Αθήνα, 28 Μαρτίου 2023

Οι εισηγητές
Μαρία Ανδρονοπούλου
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Αλέξανδρος Κεσσόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Αθηνά Κοντογιάννη
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της
Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών